

ISBN 978 – 83 – 66567 – 26 - 9

*Рекомендовано Вченою радою гуманітарно-економічного факультету
Бердянського державного педагогічного університету
(протокол № 10 від 20.04.2021 р.)*

Освіта і суспільство VI: Міжнародний збірник наукових праць / Під ред. Т. Несторенко, Р. Бернатової. Бердянський державний педагогічний університет. Ополе: видавництво Вищої школи управління і адміністрації в Ополе, Польща. 567 с. ISBN 978-83-66567-26-9.

Рецензенти:

*prof. PaedDr. Йозеф Ліба, PhD. (Словаччина)
д.е.н., проф. Павло Захарченко
Славомір Шліва, PhD. (Польща)*

Редакційна колегія

*doc. RNDr. Рената Бернатова, PhD. (Словаччина)
prof. Ing. Яна Бургерова, PhD. (Словаччина)
Войчех Дучмал, PhD. (Польща)
к.і.н., доц. Тамара Макаренко
к.е.н., доц. Олександр Несторенко
к.е.н., доц. Тетяна Несторенко
doc. PaedDr. Аліца Петрасова, PhD. (Словаччина)
проф. WSZiA Тадеуш Покуса, PhD. (Польща)
Ядвіга Ратайчак, PhD. (Польща)*

*За зміст, достовірність фактів, дат, назв і оформлення
літературних джерел автори статей відповідають особисто.*

Видавництво

*Вища школа управління і адміністрації в Ополе
46-020 Польща, Ополе, вул. Неджялковського, 18
тел. +48 (77) 402-19-00/01
E-mail: info@poczta.wszia.opole.pl*

© Т. Несторенко, Р. Бернатова, 2021.
© Автори статей, 2021.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
ДОШКІЛЬНА І ПОЧАТКОВА ОСВІТА	8
Ľudmila Belásová. Možnosti diagnostikovania žiakov primárneho stupňa	8
Silvia Bratková. Analýza problematiky výživy a pitného režimu v rámci primárnej edukácie na Slovensku	16
Jana Hnatová. Formatívne online testovanie matematického výkonu študentov – kvalifikovaný odhad dĺžky času jeho trvania	30
Ján Kancír. Špecifiká edukácie rómskych žiakov zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia – zdravie, somatický vývin a pohybové schopnosti	37
Ján Kancír, Sofia Šolcová. Vplyv outdoorovej edukácie na kreovanie sociálnej klímy v triede	43
Monika Kormaníková. Dištančné vzdelávanie v primárnej edukácii počas pandémie Covid 19	53
Daniela Leütterová, Katarína Štetinová. Telesná zdatnosť a somatické parametre žiakov mladšieho školského veku v generečnej perspektíve	61
Monika Miňová. Profesionálne štandardy a kompetenčný profil učiteľky materskej školy	68
Mária Podhájecká, Vladimír Gerka. Edukačné kritické situácie v materskej škole	87
Ingrid Ružbarská. Niekoľko poznámok k sekulárnym trendom telesnej zdatnosti detskej populácie	94
Lucia Šepeláková. Pozícia hračky vo vybraných kurikulárnych dokumentoch predprimárneho vzdelávania	101
Katarína Štetinová, Daniela Leütterová. Sekulárne zmeny telesnej zdatnosti 9 a 10 ročných chlapcov	115
Zuzana Vagaská. Kyberšikana ako súčasť primárneho vzdelávania	122
Надія Білоусова, Тетяна Гордієнко. Упровадження методу «Футбол 3» під час вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання фізкультурної освітньої галузі в початковій школі»	130
Тетяна Гордієнко, Надія Білоусова. Знайомство із авторськими методиками навчання письму у процесі практичної підготовки майбутніх учителів початкової школи	135
Юлія Калугіна. Використання інформаційно-комунікаційних технологій – як складова формування економічної компетентності дітей старшого дошкільного віку	140
Ольга Качерова. Творчий потенціал та варіативність творчої діяльності дітей	146
Аліна Мартін. Феномен «готовність» як індикатор реалізації наступності між дошкільною та початковою ланками освіти	151
Світлана Пенькова. Специфіка морфологічної структури усного мовлення дітей шестирічного віку	159

СЕРЕДНЯ ОСВІТА	166
Євгенія Неведомська. Формування природничих понять на етапах чуттєвого пізнання	166
Олена Павлик. Перспективні напрями розбудови Нової української школи	181
Тетяна Прокопець, Наталія Кугай. Засоби формування в учнів вмінь доводити твердження геометрії	185
Галина Щигельська, Микола Саган. Розвиток критичного мислення як необхідна складова сучасного уроку історії	191
ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ	202
Iveta Kovalčíková, Joanna Miecznik-Warda. Rýchlosť spracovania informácií: kognitívny determinant edukačného procesu	202
Erika Novotná. Dopad pandémie Covid-19 na vzdelávanie a psychiku študentov	210
Alena Prídavková. Riešiteľské stratégie vybraných matematických úloh v skupine študentov – budúcich učiteľov primárneho vzdelávania	216
Song Shanshan. Questioning strategies in the Chinese language classes for international students in China	226
Інна Давидченко. Формування лінгвокультурологічної компетентності здобувачів вищої освіти у процесі викладання гуманітарних дисциплін	231
Альона Дяденчук. Підвищення ефективності навчання за допомогою MS Excel при розв'язуванні фізичних задач	240
Олена Кожан, Олена Мурзіна, Олена Разнатовська, Андрій Каблуков. Формування математичної компетентності у майбутніх фармацевтів	245
Інна Кохан. Сучасні аспекти естетичного виховання студентської молоді	251
Ірина Красюк, Ірина Удріс. Коуч-технології в освітянській практиці	256
Тетяна Мієр, Геннадій Бондаренко. Дослідницька основа інноваційної складової професійної підготовки вчителя початкових класів з використанням європейського і вітчизняного досвіду	262
Тетяна Несторенко, Ігор Богданов, Яна Сичікова, Даріуш Роговіч, Даріуш Стануховські. Формування фахових компетенцій майбутніх наноматеріалознавців	272
Катерина Павленко. Інноваційні педагогічні технології як аспект розвитку вищої освіти	280
Едуард Псядло, Людмила Смокова, Андрій Троїцький, Надія Кологривова. Дослідження та аналіз взаємозв'язку компонентів життєстійкості і якості успішності студентів	284
Ольга Радченко, Світлана Вихор. Підготовка педагогів до вибору е-підручників	297

СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА	304
Олена Бальбуза, Ірина Орленко. Арт-терапія як засіб розвитку комунікативної функції мовлення дошкільнят з особливими освітніми потребами	304
Катерина Михайлянц. Теоретичні основи підготовки дітей з порушеннями мовлення до навчання грамоти	309
Катерина Сметаніна. Труднощі формування англомовної комунікативної компетентності у дітей з особливими потребами	316
ЕКОНОМІКА І ОСВІТА	320
Iuliia Bondar, Anton Ternavskiy, Dmytro Nahornyi, Svitlana Prysiazhna. Economic assessment of the staffing of the qualitative composition of managerial medical personnel	320
Władysław Wornalkiewicz. Możliwości unowocześnienia logistyki odbioru mleka	328
УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	344
Ольга Гуренко, Ганна Лопатіна, Наталя Цибуляк. Фундаментальні цінності європейського простору вищої освіти: імплементація в освітній простір Бердянського державного педагогічного університету	344
Олександра Мармаза. Експертиза проєктів розвитку закладу освіти: управлінський контекст	352
Ван Сінсін. Особливості організації навчального процесу в університетах КНР в умовах пандемії	361
Менглін Сюй. Відкриті онлайн-курси англійської мови в Китаї	366
Чень Ченьлін. Навчання в режимі онлайн на китайській навчальній платформі Dingtalk	370
КОМУНІКАЦІЯ І ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА	374
Bibiána Hebová. Formalizované a neformalizované žánre rómskeho folklóru v rómskych rozprávkach (paramisa)	374
Olha Kozii. Studying theoretic English grammar: key problems and the ways of their solution (based on the study of the noun)	385
Olena Vovk. Grammatical awareness: conceptualization and internalization	389

МУЗИКА І МИСТЕЦТВО В ПЕДАГОГІЦІ	400
Klaudia Angelovičová. Hudba ako prostriedok celostného rozvoja osobnosti	400
Slavomír Capek. Podoby obytného domu na hodinách modelovania v predstavách žiakov mladšieho školského veku	411
Anna Derevjaníková. Uplatnenie ľudových piesní a riekaniak v hudobnej výchove základnej školy	427
Martin Dzurilla. Kreovanie edukačných materiálov pre interaktívne tabule v hudobnej výchove	434
Zuzana Kentošová. Klavír ako prostriedok motivácie v hudobnej výchove na 1. stupni základnej školy	441
Alena Sedláková. Výtvarná činnosť v umení ako arteterapeutický zážitok	451
Edita Šimčíková, Blanka Tomková. Prieniky jazyka matematiky a hudby	459
Zuzana Sláviková. Metafora v hudbe a hudobno-pedagogickej praxi	471
Tomáš Telepák. Fotoграфovanie ako nástroj pre rozvoj vizuálneho vnímania v školskej praxi primárneho stupňa vzdelávania	478
Юлія Кучеренко. Скульптура та її вплив на розвиток просторового мислення учнів загальноосвітніх навчальних закладів	486
ПСИХОЛОГІЯ І ОСВІТА	492
Nikoleta Izdenczyová. Hodnotová orientácia a intenzita extrémistických postojov u budúчих učiteľov	492
Ivana Martinková, Iveta Kovalčíková. Programy rozvoja metakognitívnych schopností žiaka	506
Olena Murzina, Vladimir Nagorny, Natalia Nagornaya, Olena Pototska. Classification of the concepts of "value" and "value orientations" in psychology and pedagogy	516
Jiří Novotný. Počátky vzdělávání v Čechách 9. a 10. století	523
Matej Slováček, Monika Miňová. Pedagogika M. Montessoriovej: didaktika a cvičenia každodenného života	534
Лариса Дикіна. Психологічні особливості кризи середини життя і її вплив на розвиток особистості	544
Ольга Качерова. Арт-терапія як психотерапевтичний метод в роботі з аутизмом	552
Едуард Псядло, Євгеній Пушкін, Надія Кологривова. Проблеми реабілітації особистості залежної від наркотиків в сучасному суспільстві	557

**ДОСЛІДНИЦЬКА ОСНОВА ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ
З ВИКОРИСТАННЯМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО І ВІТЧИЗНЯНОГО ДОСВІДУ**

**RESEARCH BASIS OF THE INNOVATIVE COMPONENT
OF PROFESSIONAL TRAINING OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS USING
EUROPEAN AND DOMESTIC EXPERIENCE**

Тетяна Мієр, Геннадій Бондаренко

Tetiana Miyer, Hennadii Bondarenko

Анотація

Інноваційну складову професійної підготовки вчителя початкових класів розглянуто як атрибут сучасного закладу вищої освіти. Пояснено інноваційні зміни суб'єктивною (формується нові компетентності та нові особистісні якості) і об'єктивною (освіта набуває видового розмаїття (формальна, неформальна, інформальна)) доцільністю. Освітній процес схарактеризовано як діяльнісний і творчий, що, у свою чергу, надає можливість аналізувати заклади вищої освіти з огляду на підхід до реалізації інновацій. Інноваційну складову професійної підготовки вчителя початкових класів, яка реалізується у Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка, розкрито на прикладі контенту чотирьох досліджень.

Abstract

The innovative component of professional training of primary school teachers is considered as an attribute of a modern institution of higher education. Innovative changes are explained by subjective (new competencies and new personal qualities are formed) and objective (education acquires species diversity (formal, non-formal, informal)) expediency. The educational process is characterized as active and creative, which, in turn, provides an opportunity to analyse higher education institutions in terms of the approach to innovation. The innovative component of professional training of primary school teachers, which is implemented at the of the Pedagogical Institute of Borys Grinchenko Kyiv University, is revealed on the example of the content of four studies.

Ключові слова: інновації, інноваційні трансформації, професійна підготовка вчителя початкових класів, освіта, вища педагогічна освіта, матрично-тестовий підхід.

Key words: innovations, innovative transformations, professional training of primary school teachers, education, higher pedagogical education, matrix-test approach.

Вступ

Глибинні й стрімкі соціально-економічні, політичні, інноваційно-освітні трансформації цивілізаційного характеру позначилися на всіх без виключення сферах життєдіяльності сучасної людини й спричинили зміни на ринку праці. Як наслідок виникла затребуваність у компетентних, конкурентоспроможних фахівцях, які орієнтовані на навчання впродовж життя, ефективне виконання професійної діяльності

в умовах непередбачуваних змін, динамічних трансформації, та які здатні відповідно до викликів часу діяти активно, результативно й творчо.

Унікальною складовою неперервної освіти й рушійною силою професійного становлення таких фахівців постають заклади вищої освіти в цілому та педагогічної зокрема. А відтак, реформування вищої педагогічної освіти як відповідь на виклики сучасності потребує впровадження в професійну підготовку майбутніх фахівців інноваційних освітніх технологій, форм, методів, засобів тощо. Слід наголосити й на тому, що зазначені вище процеси характерні як для вітчизняної вищої освіти, так і для зарубіжної. І це не дивно, адже процес формування майбутнього фахівця має відрізнятися від попереднього стану його підготовки новизною як суб'єктивною (формується нові компетентності та нові особистісні якості), так і об'єктивною (освіта набуває видового розмаїття (формальна, неформальна, інформальна), а освітній процес – пролонгованого, діяльнісного та творчого вияву та слугує забезпеченню оптимально доцільної активізації внутрішніх психічних процесів тих, хто навчається, а також забезпеченню їх реалізованості на основі максимального оперування новими особистісними психічними утвореннями, тобто набутими фаховими компетентностями, вже під час навчання у закладі вищої освіти.

Кожен заклад вищої освіти має власне бачення реалізації інноваційних процесів. У цій статті йтиметься про дослідницьку основу визначення інноваційної складової професійної підготовки вчителя початкових класів, яка реалізується у Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка. Основною передумовою реалізації інноваційних процесів у зазначеному закладі вищої освіти є проведення досліджень. Аналіз отриманих даних спрямовується на встановлення доцільності запровадження інноваційних процесів та дозволяє переконатися у ефективності реалізованих інноваційних змін у професійній підготовці вчителя початкових класів. Далі наводяться приклади досліджень, які проведено авторами статті.

1. Дослідницька основа інноваційних трансформацій професійної підготовки вчителя початкових класів у закладі вищої освіти: від факторів до ролі навчання

1.1. Дослідження факторів, які спричинюють інноваційні трансформації професійної підготовки вчителя початкових класів у закладі вищої освіти

Мета мінідослідження: визначення факторів, які спричинюють інноваційні трансформації професійної підготовки вчителя початкових класів у закладі вищої освіти; з'ясування основних характеристик змісту освіти, що запроваджується в країнах ЄС; дослідження ставлення студентів до процесу реформування освітньої галузі та відображення отриманих результатів у основних векторах запровадження освітніх інновацій у професійній підготовці вчителя початкових класів.

Методи мінідослідження: загальнонаукові (аналіз, синтез, порівняння, систематизація, узагальнення) та емпіричні (спостереження, бесіди, анкетування, мінідослідження).

Результати мінідослідження до факторів, які спричинюють інноваційні трансформації в професійній підготовці вчителя початкових класів у закладі вищої освіти, віднесено:

- потребу українського суспільства у випереджувальному розвитку освітньої системи в цілому та закладів вищої освіти зокрема;
- потребу сучасної української початкової школи в учителях нової генерації, здатних здійснювати професійні функції в умовах європейської інтеграції;
- потребу в модернізації професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи з урахуванням особливостей сучасного стану розвитку початкової освіти.

Встановлено, що основними характеристиками змісту освіти, що запроваджується в країнах Європейського Союзу, є розгляд категорії «зміст»:

- як динамічного утворення, складники якого визначаються на компетентнісній основі;

- з урахуванням ціннісних орієнтацій європейського суспільства;
- з акцентом на доцільному поєднанні очного та дистанційного навчання;
- з огляду на технологічні інновації, які модернізують освітній процес.

На визначення змісту основних векторів запровадження освітніх інновацій у професійній підготовці вчителя початкових класів вплинули різні фактори, у тому числі й результати мінідосліджень, до яких було залучено викладачів кафедри початкової освіти, студентів спеціальності «Початкова освіта» та вчителів початкових класів, які працюють у м. Києві. Результативність цього дослідження відображено у колективній монографії «Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна практика з е-навчанням» [1].

1.2. Дослідження сприймання студентами змін в освіті України та в глобалізованому світі на початку системного і цілеспрямованого опрацювання навчального матеріалу

Мета мінідослідження: з'ясувати сприймання студентами змін в освіті України на початку системного і цілеспрямованого опрацювання відповідного навчального матеріалу.

Методи мінідослідження: загальнонаукові (аналіз, синтез, порівняння, систематизація, узагальнення) та емпіричні (бесіди, анкетування).

Результати дослідження відображено на рисунку 1.

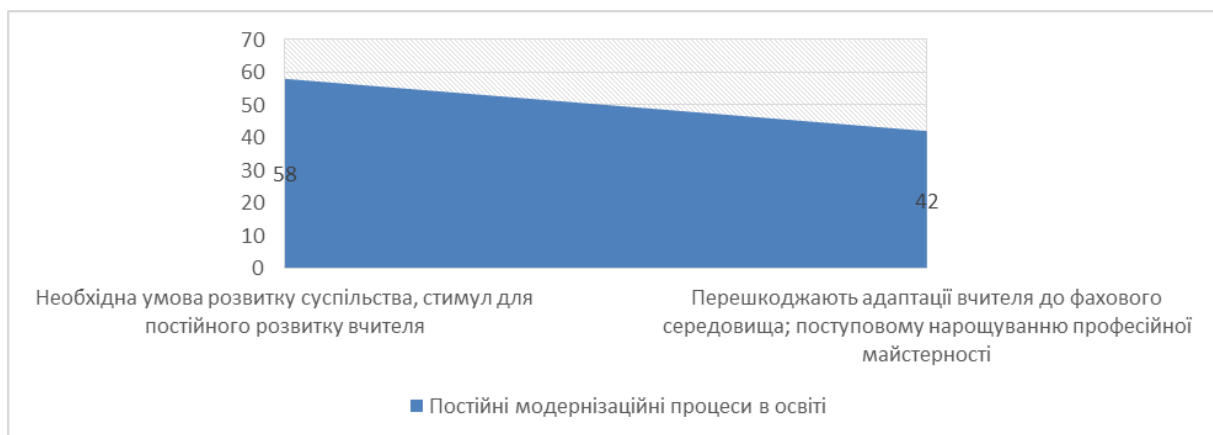

Рис. 1. Результати ставлення студентів до змін в освіті України на початку системного і цілеспрямованого опрацювання навчального матеріалу.

Як показано на рисунку 1, лише у 58% випадків студенти засвідчили, що розглядають модернізаційні зміни в освіті як необхідну умову розвитку суспільства та стимул для постійного розвитку вчителя. На думку решти студентів, постійні модернізаційні зміни в освіті перешкоджають як адаптації вчителя до фахового середовища, так і поступовому нарощуванню ним педагогічного професіоналізму, а тому надають перевагу певній сталості у педагогічній діяльності.

Висновки за результатами мінідослідження: зміст освітнього процесу у закладі вищої освіти має слугувати формуванню у майбутнього вчителя орієнтованості на інноваційні зміни в освіті, розуміння їх значущості та готовності до власного інноваційного поступу та навчання впродовж життя.

Мета мінідослідження: з'ясувати сприймання студентами модернізаційних процесів у зарубіжній і вітчизняній освіті в контексті змін у світі як єдиної константи.

Методи мінідослідження: загальнонаукові (аналіз, синтез, порівняння, систематизація, узагальнення) та емпіричні (бесіди, анкетування).

Результати дослідження відображено на рисунку 2.

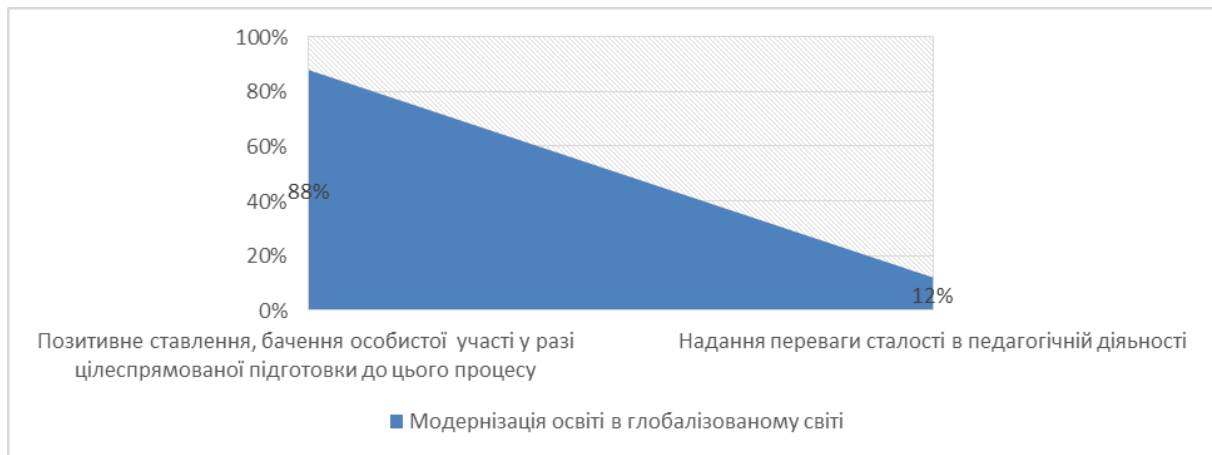

Рис. 2. Результати сприймання студентами модернізаційних процесів у зарубіжній і вітчизняній освіті в контексті змін у світі як єдиної константи

Як показано на рисунку 2, про позитивне ставлення й бачення особистої участі у разі цілеспрямованої підготовки до модернізаційних процесів, засвідчили 88% майбутніх учителів. У той же час 12% опитаних надали перевагу сталості в педагогічній діяльності.

Проведення додаткових психологічних тестів слугувало *формулюванню таких висновків:*

- проектування інноваційної складової професійної підготовки вчителя початкових класів має враховувати наявність різної вмотивованість студентів. Так:

а) у разі вмотивованості студентів на успіх, зміст навчання має суттєво впливати на розширення їхньої обізнаності про глобальні модернізаційні освітні процеси у світі та спричинювати виникнення позитивного ставлення до реформаційних процесів в освіті та до особистої участі в них;

б) у разі переважання в студентів мотиву уникнення невдач (йдеться про 12% випадків респондентів) окрім формування зазначеної вище обізнаності мають плануватися роз'яснювальні заходи, спрямовані на формування у цих студентів усвідомленого сприймання сутності інновацій в освіті та розуміння інноваційних змін як можливостей для самореалізації та професійного зростання.

2. Дослідницька основа інноваційної спрямованості педагогічної діяльності

2.1. Дослідження освітніх технологій, яким студенти надають перевагу під час проходження педагогічної практики

Мета мінідослідження: з'ясувати освітні технології, яким студенти надають перевагу під час проходження педагогічної практики.

Методи мінідослідження: загальнонаукові (аналіз, синтез, порівняння, систематизація, узагальнення) та емпіричні (спостереження, бесіди, анкетування, відвідування уроків).

Результати дослідження відображено на рисунку 3.

Висновки за результатами мінідослідження: зміст освітнього процесу у закладі вищої освіти має спрямовуватися на: з'ясування причин надання переваги одним технологіям у порівнянні з іншими; поетапне опрацювання реалізації кожної з освітніх технологій; розширення спектру освітніх технологій, якими володіють майбутні учителі початкових класів.

Рис. 3. Результати використання студентами освітніх технологій під час проходження педагогічної практики

2.2. Дослідження ефективності організації процесу навчання магістрів з використанням матрично-тестового підходу (автора Т. І. Мієр)

Мета дослідження: аналіз вітчизняних та зарубіжних наукових праць, виокремлення й упорядкування інформації про феномен «підхід в освіті» для створення теоретичної основи пояснення сутності терміну «матрично-тестовий підхід»; розроблення дидактичного супроводу реалізації зазначеного підходу під час навчання студентів-магістрантів; експериментальна реалізація напрацювань з метою перевірки ефективності організації процесу навчання магістрів з використанням матрично-тестового підходу (автора Т. І. Мієр).

Методи дослідження: загальнонаукові (аналіз, синтез, порівняння, систематизація, узагальнення) та емпіричні (спостереження, бесіди, анкетування, тестування, проведення педагогічного експерименту, зокрема організація навчання студентів-магістрантів денної форми навчання).

Результати дослідження: теоретичну складову проведеного дослідження узагальнено в статті «Дидактична сутність поняття «підхід»: генеза, трактування, функціональність, ієрархізація, класифікація» та опубліковано в журналі «Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка» у 2020 році [2].

Під час дослідження встановлено, що поняттям «підхід» позначається спосіб завдання стратегічного напрямку, який будучи вихідним теоретичним положенням, скеровує певний процес. Скеруванню освітнього процесу слугують підходи, які у зазначеній статті систематизовано в трьох групах:

- підходи в освіті (фундаментальний, підхід «гуманітаризація освіти», культурологічний, аксіологічний);

- підходи до організації процесу навчання (валеологічний, діяльнісний, діагностичний, дослідницький, герментичний, екоінтедиференційний, інформаційний, проблемний, технологічний та підходи «міждіяльнісна інтеграція», «діадний базис», «оптимізація навчання»);

- підходи в освіті, які використовуються і як підходи до організації навчання (диференційований, індивідуальний, комунікативний, комплексний, культурно-історичний, особистісно орієнтований, особистісний, системний, синергетичний, середовищний, цілісний, ціннісний, гендерний, віковий, інтегративний тощо).

Матрично-тестовий підхід – це підхід, яким скеровується лише процес навчання. За своєю сутністю матрично-тестовий підхід являє собою вихідні наукові позиції моделювання процесу навчання з використанням матриці побудови термінологічного каркасу теми (рис. 1) та виокремленням логічно завершених одиниць навчального матеріалу як основи для складання тестового завдання після опрацювання кожної з них.

Практичним застосуванням матрично-тестового підходу було передбачено:

1. *Попереднє розроблення викладачем матриці або матриць, що являють собою загальну схему (у разі використання однієї матриці) або схеми (якщо планується застосування 2 і більше схем), у яких відображено основний зміст навчального матеріалу, що планується опрацьовувати зі студентами під час лекції, практичного чи семінарського заняття.* Прикладом зазначеного може слугувати рисунок 1.

2. *Залучення студентів до процесу розроблення матриць під час практичного та семінарського занять (за умови усвідомлення ними сутності цього підходу).*

Для тренувальних вправ використовувалася інформація про тест. Студенти контрольної групи опрацьовували текст, залишаючи у ньому лише найсуттєвішу, на їхню думку, інформацію. Студенти експериментальної групи, окрім зазначеного завдання виконували завдання на побудову матриці змісту тексту.

У результаті виконання першого завдання студентами контрольної і експериментальної груп сформовано такий інформаційний блок.

Стислий інформаційний блок про текст

Спрямованість тесту може бути: гомогенною (змістовно охоплює один предмет); гетерогенною (змістовна спрямованість на кілька навчальних дисциплін, які можна з допомогою тесту оцінити комплексно); інтегрованою (змістовна спрямованість на оцінювання ступеня узагальнення засвоєних знань, умінь, професійну компетентність, сформованість світогляду).

Формат тестових завдань: з вибором однієї правильної відповіді; з вибором кількох правильних відповідей; з відкритою формою відповіді; на встановлення відповідності тощо.

Спосіб виконання тесту: бланковий, комп'ютерний.

Варіанти розміщення завдань у тесті: від найпростіших до найскладніших; змішане подання; формування субтестів.

Складність тестового завдання визначається емпірично за кількістю правильно/неправильно даних відповідей: чим більша кількість неправильних відповідей, тим вища його складність.

Студенти експериментальної групи, виконавши друге завдання, створили матрицю, які відображено на рисунку 2.

3. *Залучення студентів до розроблення матриць на основі опрацювання матеріалу, який надається викладачем до початку проведення лекції.*

4. *Повторення опрацьованого матеріалу за допомогою матриць під час однієї лекції (практичного, семінарського занять), декількох, за семестр, як процес підготовки до екзамену.*

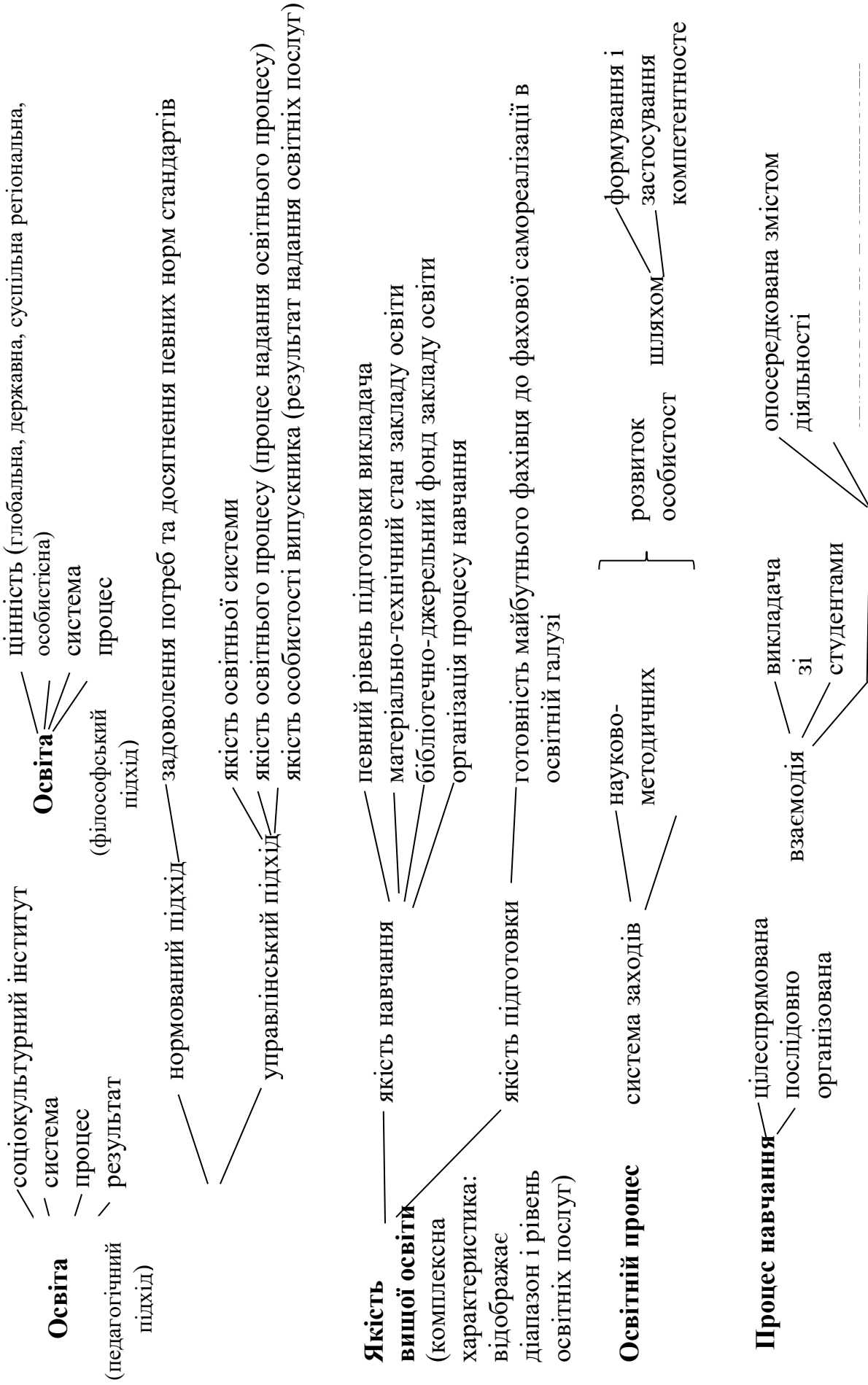

Рис. 1. Матриця теми «Якість освіти»

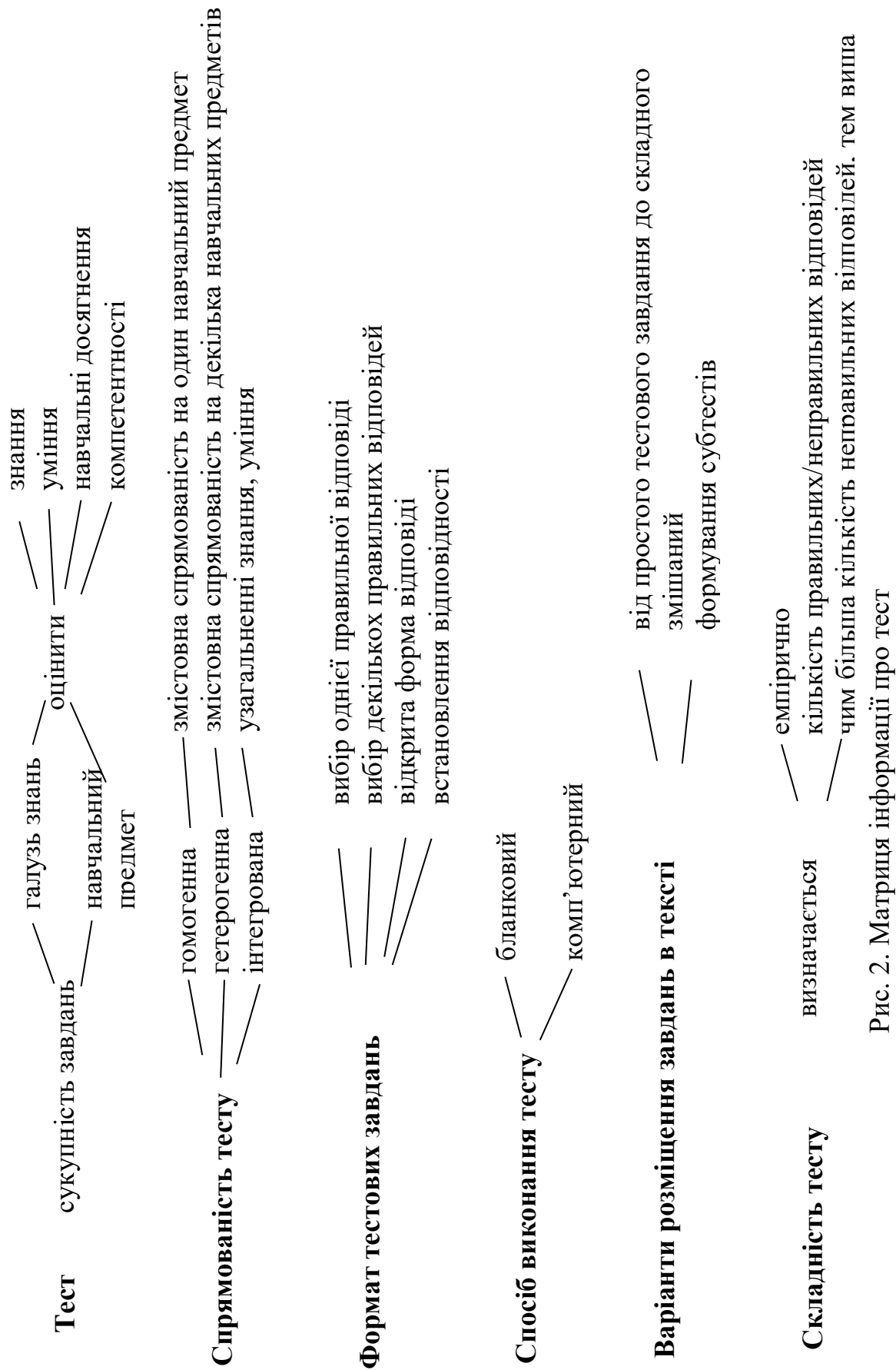

Рис. 2. Матриця інформації про тест

